GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2023 m. gegužės 17 d.[1]

Byla C-84/22

Right to Know CLG
prieš
An Taoiseach

(*High Court* (Aukštasis teismas, Airija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką – Išimtys – Vidaus ryšiai – Valdžios institucijų procesiniai veiksmai – Ministrų kabineto diskusijų protokolai – Protokolų priskyrimas išimties atvejui ankstesniu teismo sprendimu – *Res judicata* galios atšaukimas“

I. Įvadas

1. Įgyvendinant Orhuso konvenciją[2], Informacijos apie aplinką direktyvoje[3] nustatyta teisė susipažinti su informacija apie aplinką. Kartu tiek konvencijoje, tiek direktyvoje numatytos šios teisės išimtys, leidžiančios visų pirma apsaugoti valdžios institucijų vidaus ryšius ir procesinius veiksmus.

2. Prašymu priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje siekiama išsiaiškinti, ar ministrų kabineto diskusijų protokolai patenka į valdžios institucijų vidaus ryšiams, ar procesiniams veiksmams taikomą išimtį. Taip pat reikia aptarti, ar šis klausimas apskritai gali būti nagrinėjamas iš naujo, jei dėl jo jau buvo nuspręsta ankstesniame *res judicata* galią turinčiame sprendime, priimtame dėl to paties prašymo leisti susipažinti su dokumentais.

II. Teisinis pagrindas

A. Orhuso konvencija

3. Teisė gauti informaciją apie aplinką nustatyta Orhuso konvencijos 4 straipsnyje.

[1] Originalo kalba: vokiečių.

[2] 1998 m. Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (OL L 124, 2005, p. 4), priimta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1).

[3] 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, 2003, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375).

4. Orhuso konvencijos 4 straipsnio 3 dalies c punkte įtvirtinta vidaus korespondencijai taikoma išimtis:

„Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jei:

<…>

c) tai yra prašymas apie baigiamą rengti medžiagą arba valstybės institucijų vidaus korespondenciją, kai tokia išimtis numatyta nacionaliniuose įstatymuose arba yra susiklosčiusi tokia praktika, be to, atsižvelgiant į visuomenės pageidavimą gauti tokios informacijos.“

5. Valstybės institucijų darbo konfidencialumas gali būti saugomas remiantis Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalies a punktu:

„Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jeigu tokios informacijos paskelbimas darytų neigiamą įtaką:

a) valstybės institucijų darbo konfidencialumui, kai tokį konfidencialumą reglamentuoja nacionaliniai įstatymai;

<…>

Nurodytos atsisakymo teikti informaciją priežastys aiškinamos siaurai, atsižvelgiant į visuomenės pageidavimą gauti tokios informacijos ir ar prašoma informacija yra susijusi su teršalų išmetimais į aplinką.“

B. Informacijos apie aplinką direktyva

6. Informacijos apie aplinką direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta teisė susipažinti su informacija apie aplinką:

„Valstybės narės užtikrina, kad būtų reikalaujama, jog valdžios institucijos, laikydamosi šios direktyvos nuostatų[,] pareiškėjo prašymu pateiktų jų turimą arba joms skirtą informaciją apie aplinką, nereikalaudamos pareiškėjo nurodyti intereso.“

7. Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnyje numatytos įvairios šios teisės išimtys.

8. Vidaus ryšiams taikoma išimtis nustatyta Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punkte:

„Valstybės narės gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų nepatenkintas, jei:

<…>

e) prašymas susijęs su vidaus ryšiais, atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu.“

9. Be to, Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta valdžios institucijų procesiniams veiksmams taikoma išimtis:

„Valstybė narė gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų:

a) valdžios institucijų procesinių veiksmų konfidencialumą, jei toks konfidencialumas numatytas įstatymu;

<…>

Straipsnio 1 ir 2 dalyse minėto nepatenkinimo pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, konkrečiu atveju atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu. Kiekvienu konkrečiu atveju visuomenės interesas informacijos atskleidimu turi būti palygintas su atsisakymo ją pateikti interesu. Valstybės narės pagal [šio] straipsnio 2 dalies a, d, f, g ir h punktus negali numatyti, kad prašymas būtų nepatenkintas, jei prašymas susijęs su emisijos į aplinką informacija [su informacija apie teršalų išmetimus į aplinką].“

C. Airijos teisė

10. Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalies 3 punkte nustatytas Airijos vyriausybės diskusijų ir posėdžių konfidencialumas. Išimtys numatytos tik teismų ar panašių institucijų atliekamiems tyrimams.

11. Airija perkėlė Informacijos apie aplinką direktyvą į nacionalinę teisę teisės aktu *European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007* (S.I. Nr. 133/2007) (2007 m. kovo 28 d.).

III. Faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

12. *Right to Know CLG*, ne pelno organizacija pagal Airijos teisę, 2016 m. kovo 8 d. pateikė prašymą Airijos *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas) leisti susipažinti su visais dokumentais, kuriuose užfiksuotos ministrų kabineto diskusijos dėl 2002–2016 m. Airijos išmestų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. 2016 m. birželio mėn., atlikus vidaus peržiūros procedūrą, *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas) šį prašymą atmetė. *Right to Know* kreipėsi į *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) dėl šio sprendimo teisminės peržiūros.

13. 2018 m. birželio 1 d. Sprendimu *Right to Know CLG / An Taoiseach* ([2018] IEHC 372) *High Court* (Aukštasis teismas) grąžino sprendimą *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas) persvarstyti. *High Court* (Aukštasis teismas), be kita ko, remdamasis suinteresuotųjų šalių aptartu precedentu [4], konstatavo, kad Airijos vyriausybės posėdžiai pagrįstai laikomi valdžios institucijos „vidaus ryšiais“, taigi jiems netaikomas privalomas protokolų, kuriuose pateikta informacija apie teršalų išmetimus į aplinką, atskleidimas (Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies [antros pastraipos] trečias sakinys). Vis dėlto *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas) nepalygino visuomenės intereso informacijos atskleidimu su atsisakant ją pateikti užtikrinamo konfidencialumo interesu (4 straipsnio 2 dalies [antros pastraipos] antras sakinys).

[4] 2012 m. birželio 4 d. Airijos *High Court* sprendimas *An Taoiseach / Commissioner for Environmental Information* ([2010] IEHC 241).

14. 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas) leido iš dalies susipažinti su prašomais dokumentais. Vėliau *Right to Know* paprašė *High Court* (Aukštasis teismas) atlikti šio antrojo sprendimo teisminę peržiūrą. 2018 m. birželio 1 d. sprendimą priėmęs teisėjas nebeturi jurisdikcijos. Naujasis teisėjas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir pateikė šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar valstybės narės vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių, kuriuose vyriausybės nariai privalo posėdžiauti ir veikti kaip kolegiali institucija, protokolai, kiek tai susiję su prašymu leisti susipažinti su juose esančia informacija apie aplinką, turi būti kvalifikuojami kaip valdžios institucijos *„vidaus ryšiai“* arba *„procesiniai veiksmai“*, kaip šios sąvokos suprantamos pagal atitinkamai Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punktą ir 4 straipsnio 2 dalies a punktą?

2. Ar *res judicata* principas (aptartas Sprendime *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, ir vėlesnėje jurisprudencijoje) apima ne tik ankstesnio sprendimo rezoliucinę dalį, bet ir ankstesniame sprendime nustatytas faktines aplinkybes bei jame pateiktą teisinį vertinimą? Kitaip tariant, ar *res judicata* principas taikomas tik teisės reikšti tuos pačius reikalavimus praradimui (angl. *cause of action estoppel*), ar jis apima ir teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimą (angl. *issue estoppel*)?

3. Ar vykstant procesui tarp šalių dėl tariamo Informacijos apie aplinką direktyvos nesilaikymo, kiek tai susiję su konkrečiu prašymu pateikti informaciją apie aplinką, kai, patvirtinus kai kuriuos Sąjungos teise grindžiamus skundo pagrindus, o kitus atmetus, patenkinamas pareiškėjo (prašymą pateikusio asmens) reikalavimas panaikinti sprendimą, nacionalinės teisės nuostata dėl *res judicata*, grindžiama teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimu, pagal kurią nacionalinis teismas privalo per naują procesą, per kurį turi būti priimtas papildomas sprendimas dėl to paties prašymo, neleisti tokiam pareiškėjui (prašymą pateikusiam asmeniui) ginčyti to papildomo sprendimo remiantis Sąjungos teise grindžiamais pagrindais, kurie anksčiau buvo atmesti, bet aptariamomis aplinkybėmis nebuvo apskųsti, prieštarauja Sąjungos teisei, konkrečiai – veiksmingumo principui?

4. Ar atsakymui į trečiąjį klausimą turi įtakos šios aplinkybės: i) nebuvo kreiptasi į Teisingumo Teismą; ir ii) nė viena iš šalių nacionaliniam teismui nenurodė atitinkamos Teisingumo Teismo jurisprudencijos?“

15. *Right to Know*, Airija ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas. Pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio 2 dalį Teisingumo Teismas nusprendė nerengti teismo posėdžio, nes mano, jog yra pakankamai informuotas, kad priimtų sprendimą.

IV. Teisinis vertinimas

16. Priimdamas Informacijos apie aplinką direktyvą Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė užtikrinti, kad Sąjungos teisė būtų suderinta su Orhuso konvencija, ir numatė bendrąją sistemą. Ja turėjo būti užtikrinama, kad bet kuris pareiškėjas, nenurodydamas savo intereso, turėtų teisę susipažinti su valdžios institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką[5].

[5] 2012 m. vasario 14 d. Sprendimas *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 31 punktas) ir 2021 m. sausio 20 d. Sprendimas *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 28 punktas).

17. Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnyje Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė, kad valstybės narės gali nustatyti šios teisės išimtis. Jeigu tokios išimtys iš tikrųjų buvo perkeltos į nacionalinę teisę, valdžios institucijos gali jomis remtis, siekdamos netenkinti prašymų dėl joms prieinamos informacijos suteikimo [6].

18. Viena vertus, prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su klausimu, ar nagrinėjama informacija patenka į išimties dėl vidaus ryšių taikymo sritį, ar į išimties dėl valdžios institucijų posėdžių konfidencialumo taikymo sritį (šiuo klausimu žr. A skirsnį). Kita vertus, siekiama išsiaiškinti, ar ir kokiu mastu galutinai jau nuspręsta dėl šių išimčių taikymo pagrindinėje byloje priėmus 2018 m. birželio 1 d. *res judicata* galią turintį teismo sprendimą (šiuo klausimu žr. B skirsnį).

A. Nagrinėjamų nukrypti leidžiančių nuostatų motyvų aiškinimas (pirmasis klausimas)

19. Pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies [antros pastraipos] trečią sakinį tam tikros teisės susipažinti su informacija apie aplinką išimtys nėra priežastis neleisti susipažinti su informacija apie teršalų išmetimus į aplinką. Viena iš šių išimčių įtvirtinta 4 straipsnio 2 dalies a punkte. Ja leidžiama saugoti valdžios institucijų procesinių veiksmų konfidencialumą. Atsižvelgiant į tai, kad ministrų kabineto diskusijų dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio protokolai gali būti laikomi informacija apie teršalų išmetimus į aplinką, abejotina, ar šia išimtimi gali būti pateisinamas atsisakymas leisti su susipažinti su šia informacija.

20. Jei išimtis dėl vidaus ryšių pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punktą, atvirkščiai, yra taikytina, į teršalų išmetimus į aplinką, kaip dalį visuomenės intereso informacijos atskleidimu, reikia atsižvelgti, kai yra atliekamas palyginimas pagal 4 straipsnio 2 dalies [antros pastraipos] antrą sakinį; vis dėlto gali būti svarbūs ir priešingi interesai.

21. Taigi pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, kuri iš šių dviejų išimčių yra taikytina. Vis dėlto klausimas grindžiamas prielaida, kad abi išimtys kartu negali būti taikomos. Toliau paaiškės, kad ši prielaida nėra teisinga.

1. Vidaus ryšiai

22. Sąvoka „vidaus ryšiai“ apima visą informaciją, kuria naudojamasi valdžios institucijoje ir kuri prašymo leisti susipažinti su informacija pateikimo dieną nebuvo išėjusi už šios institucijos ribų būtent dėl to, kad ji nebuvo atskleista trečiajam asmeniui arba nebuvo padaryta prieinama visuomenei [7]. Šia išimtimi siekiama atsižvelgti į valdžios institucijų poreikį turėti saugią erdvę, būtiną siekiant tęsti svarstymus ir vidaus diskusijas [8].

[6] 2021 m. sausio 20 d. Sprendimas *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 31 punktas).

[7] 2021 m. sausio 20 d. Sprendimas *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 47 punktas).

[8] Žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimą *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 44 ir 46 punktai). Panašiai ir 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendime *De Masi ir Varoufakis / ECB* (C-342/19 P, EU:C:2020:1035, 51 ir 52 punktai) dėl susipažinimo su ECB dokumentais taisyklių. Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką (COM(2000) 402 *final*) ir 2017 m. birželio 19 d. Atitikties Orhuso konvencijai komiteto (*Aarhus Convention Compliance Committee*, toliau – Orhuso atitikties komitetas) dokumento *Findings and recommendations with regard to communication ACCC/C/2013/93 concerning compliance by Norway* 71 punktą.

23. Informacijos apie aplinką direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte vyriausybė apibrėžiama kaip valdžios institucija, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą. Remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą, dokumentai, kuriuose užfiksuotos Airijos ministrų kabineto diskusijos, neišeina už Airijos vyriausybės ribų. Jie negali būti atskleisti trečiajam asmeniui arba padaryti prieinami visuomenei. Tai atitinka Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalies 3 punktą, kuriame nustatytas Airijos vyriausybės diskusijų ir posėdžių konfidencialumas.

24. Taigi prašomi dokumentai yra susiję su vidaus ryšiais. Gali būti atsisakyta leisti susipažinti su šiais dokumentais, jei nėra viršesnio viešojo intereso juos atskleisti.

25. Vadinasi, Airijos vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių protokolai prašymo leisti susipažinti su juose esančia informacija apie aplinką tikslais turi būti priskiriami valdžios institucijos vidaus ryšiams, kaip tai suprantama Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punkte.

2. Valdžios institucijų procesiniai veiksmai

26. Be to, valstybės narės pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punktą gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų valdžios institucijų procesinių veiksmų konfidencialumą, jei toks konfidencialumas numatytas įstatymu.

27. Nagrinėjant tik minėtos nuostatos tekstą vokiečių kalba atrodo akivaizdu, kad Airijos ministrų kabineto diskusijos šiuo požiūriu yra valdžios institucijos procesiniai veiksmai („Beratungen“ [diskusijos]).

28. Dėl šios priežasties iš pradžių atrodo netikėta, kad *High Court* (Aukštasis teismas) šios išimties taikymą laikė dirbtiniu ir priverstiniu („artificial and strained“)[9]. Tokio požiūrio priežastis gali būti Informacijos apie aplinką direktyvos tekstas anglų kalba. Kaip ir daugelyje kitų kalbinių versijų, tekste anglų kalba nėra sąvokos, kuri būtinai turėtų būti verčiama kaip „Beratungen“ [diskusijos]. Veikiau vartojama sąvoka „proceedings“[10], kuri asocijuojasi su proceso konfidencialumo apsauga. Tekste vokiečių kalba vartojamą sąvoką atitinka tik direktyvos tekstas prancūzų[11] ir italų[12] kalbomis, o kitose kalbinėse versijose kalbama apie valdžios institucijų veiklą[13], visų pirma – dokumentacijos rengimą ar bylų nagrinėjimą[14].

29. Šie skirtumai pastebimi ir autentiškuose Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalies a punkto, kuris buvo įgyvendintas Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punktu, tekstuose skirtingomis kalbomis. Konvencijos versijos anglų ir prancūzų kalbomis šiuo klausimu nesiskiria nuo atitinkamų direktyvos kalbinių versijų. Konvencijos versijoje rusų kalba, kuri taip pat yra privaloma, kalbama apie valdžios institucijos darbo konfidencialumą[15].

[9] 2012 m. birželio 4 d. Airijos *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimas *An Taoiseach / Commissioner for Environmental Information* ([2010] IEHC 241, 83 punktas).

[10] Ispanų: *procedimientos*; čekų: *řízení*; kroatų: *postupaka*; graikų: *διαδικασιών*; lietuvių: *procesinių veiksmų*, maltiečių: *tal-proċedimenti*; portugalų: *procedimentos*; rumunų: *procedurilor*; slovėnų: *postopkov ir* švedų: *förfaranden*.

[11] *Deliberations.*

[12] *Deliberazioni.*

[13] Bulgarų: *дейностите*; estų: *töö*; nyderlandų: *handlingen*; lenkų: *działań*; slovakų: *konania*; suomių: *toiminnan*.

[14] Latvių: *lietu*.

[15] „[K]онфиденциальность работы государственных органов в тех случаях, когда такая конфиденциальность предусматривается национальным законодательством“.

30. Skirtingos Sąjungos teisės normų, šiuo atveju – visų pirma Informacijos apie aplinką direktyvos – kalbinės versijos turi būti aiškinamos vienodai [16], nė vienai iš kalbinių versijų neteikiama pirmenybė [17]. Taigi turi būti nagrinėjama teisės akto bendra struktūra ir tikslas [18].

31. Pradėti reikia nuo to, kad direktyvos 4 straipsnio 2 dalies [antros pastraipos] antrame sakinyje ir Konvencijos 4 straipsnio 4 dalies antrame sakinyje nustatytos teisės susipažinti su dokumentais išimtys turi būti aiškinamos siaurai [19]. Siekiant suteikti procesiniams veiksmams taikomai išimčiai savarankišką funkciją greta „vidaus ryšiams“ taikomos išimties, išimtis turi apsiriboti pačiu sprendimo priėmimo proceso svarstymo procesu ir neapimti šio proceso faktinio pagrindo [20]. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punkte ir Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalies a punkte daroma nuoroda į baigiamąsias valdžios institucijų sprendimų priėmimo proceso stadijas [21], t. y. saugomas (baigiamųjų) valdžios institucijų procesinių veiksmų konfidencialumas, o ne, pavyzdžiui, visa administracinė procedūra prieš valdžios institucijų procesinius veiksmus [22].

32. Jei Airijos vyriausybės procesiniai veiksmai priskirtini baigiamajai proceso stadijai (o tai turėtų įvertinti nacionalinis teismas), šie veiksmai yra valdžios institucijos procesiniai veiksmai, kaip tai suprantama pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punktą.

3. Bendras kelių išimčių taikymas

33. Vis dėlto pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar valstybės narės vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių, kuriuose vyriausybės nariai privalo posėdžiauti ir veikti kaip kolegiali institucija, protokolai turi būti kvalifikuojami kaip „procesiniai veiksmai“, *ar* kaip „vidaus ryšiai“. Pagal šį klausimą abi Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punkte ir 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos išimtys, priešingai pirma nurodytiems argumentams, turėtų būti atskirtos viena nuo kitos. Vis dėlto tokia prielaida yra klaidinga. Šios dvi išimtys veikiau iš dalies sutampa [23].

34. Jos abi yra grindžiamos tuo pačiu valdžios institucijų poreikiu turėti saugomą erdvę vidiniams svarstymams ir diskusijoms.

[16] 1977 m. spalio 27 d. Sprendimas *Bouchereau* (30/77, EU:C:1977:172, 13 ir 14 punktai), 1990 m. kovo 27 d. Sprendimas *Cricket St Thomas* (C-372/88, EU:C:1990:140, 19 punktas) ir 2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:799, 43 punktas).

[17] 1990 m. kovo 27 d. Sprendimas *Cricket St Thomas* (C-372/88, EU:C:1990:140, 18 punktas), 2021 m. sausio 26 d. Sprendimas *Hessischer Rundfunk* (C-422/19 ir C-423/19, EU:C:2021:63, 65 punktas) ir 2023 m. sausio 17 d. Sprendimas *Ispanija / Komisija* (C-632/20 P, EU:C:2023:28, 40 punktas).

[18] 1977 m. spalio 27 d. Sprendimas *Bouchereau* (30/77, EU:C:1977:172, 13 ir 14 punktai), 2021 m. sausio 26 d. Sprendimas *Hessischer Rundfunk* (C-422/19 ir C-423/19, EU:C:2021:63, 65 punktas) ir 2023 m. sausio 17 d. Sprendimas *Ispanija / Komisija* (C-632/20 P, EU:C:2023:28, 42 punktas).

[19] Žr. 2016 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *Bayer CropScience ir Stichting De Bijenstichting* (C-442/14, EU:C:2016:890, 56 punktas) ir 2021 m. sausio 20 d. Sprendimą *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 33 ir 48 punktai), taip pat generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2011:413, 83 punktas).

[20] Žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2011:413, 83 punktas) ir generalinio advokato M. Szpunar išvadą byloje *Saint-Gobain Glass Deutschland / Komisija* (C-60/15 P, EU:C:2016:778, 76, 57 ir paskesni punktai), taip pat 2014 m. kovo 28 d. Atitikties Orhuso konvencijai komiteto dokumento *Findings and recommendations with regard to communication ACCC/C/2010/51 concerning compliance by Romania* 89 punktą.

[21] 2012 m. vasario 14 d. Sprendimas *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 63 punktas).

[22] 2017 m. liepos 13 d. Sprendimas *Saint-Gobain Glass Deutschland / Komisija* (C-60/15 P, EU:C:2017:540, 81 punktas).

[23] Žr. 2011 m. liepos 28 d. Sprendimą *Office of Communications* (C-71/10, EU:C:2011:525, 30 punktas) ir 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *De Masi ir Varoufakis / ECB* (C-342/19 P, EU:C:2020:1035, 62 punktas).

35. Tai ypač aiškiai matyti iš Reglamento Nr. 1049/2001[24] 4 straipsnio 3 dalyje nustatytos galimybės susipažinti su Sąjungos institucijų dokumentais išimties. Pagal šią nuostatą galimybė susipažinti su institucijos dokumentais, skirtais viduje naudoti, gali būti nesuteikiama, jei dokumento atskleidimas rimtai pakenktų institucijos sprendimų priėmimo procesui.

36. Be to, atsisakymas leisti susipažinti su tam tikra informacija taikant Sąjungos taisykles dėl galimybės susipažinti su dokumentais dažnai vienu metu grindžiamas keliais nukrypti leidžiančių nuostatų motyvais ir Teisingumo Teismas nėra tam prieštaravęs[25].

37. Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių, kuriuose vyriausybės nariai privalo posėdžiauti ir veikti kaip kolegiali institucija, protokolai, kiek tai susiję su prašymu leisti susipažinti su juose esančia informacija apie aplinką, turi būti kvalifikuojami kaip „vidaus ryšiai“, kaip tai suprantama pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punktą. Jei šie posėdžiai priskirtini baigiamajai proceso stadijai, kartu tai yra valdžios institucijos „procesiniai veiksmai“, kaip tai suprantama pagal 4 straipsnio 2 dalies a punktą.

B. Dėl res judicata galios

1. Klausimų dėl „res judicata“ galios nereikšmingumas

38. Likusiais klausimais *High Court* (Aukštasis teismas) siekia išsiaiškinti, ar *res judicata* principas leidžia jam abejoti savo 2018 m. birželio 1 d. sprendimo išvadomis remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Pagal pirmąjį 2018 m. birželio 1 d. sprendimą, turintį *res judicata* galią, nagrinėjama informacija patenka į vidaus ryšiams, kaip tai suprantama pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punktą[26], nustatytos išimties taikymo sritį, bet nepatenka į valdžios institucijų procesinių veiksmų apsaugai, kaip tai suprantama pagal 4 straipsnio 2 dalies a punktą[27], nustatytos išimties taikymo sritį.

39. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dabar svarsto galimybę priimti priešingą sprendimą, t. y. priskirti ginčijamą informaciją ne vidaus ryšiams, o procesiniams veiksmams taikomai išimčiai. Vis dėlto gali būti, kad procesinių veiksmų apsaugai nustatyta išimtimi negalėtų būti remiamasi, nes pagal Informacijos apie aplinką direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečią sakinį negalima atsisakyti pateikti informacijos apie teršalų išmetimus į aplinką. Vidaus ryšių apsaugai šis apribojimas netaikomas.

40. Vis dėlto iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad vienu metu gali būti įvykdytos abiejų išimčių taikymo sąlygos ir kad nagrinėjama informacija remiantis turimais duomenimis bet kuriuo atveju laikytina vidaus ryšiais. Taigi informacijos atskleidimui gali būti prieštaraujama remiantis vidaus ryšių apsaugai taikoma išimtimi, nors tai yra su valdžios institucijų procesiniais veiksmais susijusi informacija apie teršalų išmetimus į aplinką.

[24] 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331).

[25] 2011 m. liepos 21 d. Sprendimas *Švedija / MyTravel ir Komisija* (C-506/08 P, EU:C:2011:496, 77 ir paskesni punktai, 109 ir paskesni punktai), 2013 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *Jurašinović / Taryba* (C-576/12 P, EU:C:2013:777, 28 ir 38 punktai) ir 2014 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija / EnBW Energie Baden-Württemberg* (C-365/12 P, EU:C:2014:112, 62, 63 ir 79 punktai).

[26] 2018 m. birželio 1 d. Airijos *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimas *Right to Know CLG / An Taoiseach* ([2018] IEHC 372, 65 punktas).

[27] 2018 m. birželio 1 d. Airijos *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimas *Right to Know CLG / An Taoiseach* ([2018] IEHC 372, 76 punktas).

41. Dėl šios priežasties išvados, kad tai yra vidaus ryšiai, o ne valdžios institucijų procesiniai veiksmai, *res judicata* galia nebeturi reikšmės. Taigi tolesni argumentai papildomai nurodomi tam atvejui, jei Teisingumo Teismas vis dėlto norėtų pateikti savo nuomonę šiais klausimais.

2. Papildomas atsakymas į klausimus dėl „res judicata“ galios

42. Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisėje nėra nuostatų dėl nacionalinių teismų sprendimų *res judicata* galios, šis klausimas priklauso valstybių narių procesinei autonomijai. Vis dėlto reikia laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų [28].

a) „Res judicata“ galios apimtis (antrasis prejudicinis klausimas)

43. Antruoju prejudiciniu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar priskiriant *res judicata* galią ne tik teismo sprendimo rezoliucinei daliai, bet ir jo motyvams, nebūtų prieštaraujama veiksmingumo principui.

44. Bet kuriuo atveju veiksmingumo principas nepažeidžiamas, jei *res judicata* galios apimtis pagal nacionalinę teisę atitinka Sąjungos teisėje šiuo klausimu taikomus principus. Atitinkamai *res judicata* galią turi ta dalis motyvų, kuri yra būtina rezoliucinei daliai pagrįsti, todėl yra *neatsiejama* nuo jos [29]. Tos dalies teismo sprendimo motyvų, kuri nėra būtina rezoliucinei daliai pagrįsti, *res judicata* galia pagal Sąjungos teisę neapima [30].

45. Jei toks *res judicata* galios atskyrimas būtų atitinkamai taikomas pagrindinėje byloje, nagrinėjamos informacijos priskyrimas vidaus ryšių apsaugai taikomai išimčiai turėtų *res judicata* galią, kaip esminis 2018 m. birželio 1 d. sprendimo motyvas. Tai buvo būtina siekiant panaikinti prašymo leisti susipažinti su informacija atmetimą ir grąžinti prašymą administracijai tam, kad ši priimtų naują sprendimą.

46. Ne taip aišku, ar nuo rezoliucinės dalies taip pat neatsiejamas atsisakymas taikyti procesinių veiksmų konfidencialumui apsaugoti skirtą išimtį. *High Court* (Aukštasis teismas) požiūriu, šis atsisakymas buvo neatsiejamai susijęs su išimties vidaus ryšių apsaugai taikymu, nes teismas manė, kad vienu metu visada gali būti taikoma tik viena išimtis. Vis dėlto, kaip matyti iš argumentų dėl pirmojo klausimo, abi išimtys gali būti taikomos vienu metu.

47. Vis dėlto galiausiai atsiejimo klausimas neturi reikšmės. Pagal veiksmingumo principą nereikalaujama, kad valstybės narės nacionalinėje teisėje nustatytą *res judicata* galios apimtį koreguotų atsižvelgdamos į Sąjungos teisėje nustatytus *res judicata* galios kriterijus. Be to, šis principas neprieštarauja platesnės apimties *res judicata* galiai, jei dėl to naudotis Sąjungos teisėje nustatytomis teisėmis netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga.

[28] 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimas *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506, 24 punktas) ir 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimas *Avio Lucos* (C-116/20, EU:C:2022:273, 100 punktas).

[29] 2006 m. birželio 1 d. Sprendimas *P & O European Ferries (Vizcaya) ir Diputación Foral de Vizcaya / Komisija* (C-442/03 P ir C-471/03 P, EU:C:2006:356, 44 punktas), 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Gothaer Allgemeine Versicherung ir kt.* (C-456/11, EU:C:2012:719, 40 punktas) ir 2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Alfamicro / Komisija* (C-623/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2020:734, 37 punktas).

[30] Dėl šio aspekto žr. 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Al-Aqsa / Taryba* (C-539/10 P ir C-550/10 P, EU:C:2012:711, 49 punktas) ir 2015 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Klausner Holz Niedersachsen* (C-505/14, EU:C:2015:742, 43 ir 46 punktai). Taip pat žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą sujungtose bylose *Al-Aqsa / Taryba* (C-539/10 P ir C-550/10 P, EU:C:2012:321, 35 punktas).

48. Atsižvelgiant į toliau išdėstytus argumentus, visų pirma dėl galimybės pateikti apeliacinį skundą [31], nėra akivaizdu, kad dėl platesnio *res judicata* galios taikymo ir neesminiams teismo sprendimo motyvams naudotis tokiomis teisėmis taptų pernelyg sudėtinga.

49. Taigi atsakymas į antrąjį klausimą yra toks: pagal veiksmingumo principą nėra reikalaujama, kad sprendimo *res judicata* galia būtų taikoma tik esminiams jo motyvams.

b) „Res judicata“ galią turinčių išvadų atsisakymas (trečiasis ir ketvirtasis prejudiciniai klausimai)

50. Trečiuoju ir ketvirtuoju prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar su veiksmingumo principu suderinama situacija, kai teismo 2018 m. birželio 1 d. sprendimo *res judicata* galią įgijusios išvados dėl to paties prašymo leisti susipažinti su informacija pagrindinėje byloje neleidžia iš naujo įvertinti nagrinėjamos informacijos priskyrimo vidaus ryšiams taikomai išimčiai ar valdžios institucijų procesiniams veiksmams taikomai išimčiai. Visų pirma teismas teiraujasi, ar tokiam pirmojo teismo sprendimų išvadų *res judicata* galios suderinamumui antrame teismo procese yra svarbu tai, kad vykstant pirmajam procesui nebuvo kreiptasi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą ir nė viena iš šalių nacionaliniam teismui nenurodė atitinkamos Teisingumo Teismo jurisprudencijos.

51. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę būtina nepaisyti *res judicata* galią įgijusių išvadų, jei yra tikimybė, kad jomis gali būti pažeista Sąjungos teisė.

52. Tiesa, pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus procesinių normų dėl *res judicata* galios. Tas pats taikoma ir tuo atveju, jei taip galėtų būti pašalintas Sąjungos teisės nuostatos pažeidimas [32].

53. Vis dėlto kitaip yra tuo atveju, jei nacionalinis teismas pagal taikytinas nacionalines proceso taisykles tam tikromis sąlygomis gali atšaukti įsiteisėjusį sprendimą tam, kad dėl tokio sprendimo susidariusi situacija atitiktų nacionalinę teisę. Šia galimybe, laikydamasis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, ir turi pasinaudoti teismas, siekdamas atkurti situacijos atitiktį Sąjungos teisei [33].

54. Nors pačiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą atitinkami nacionalinės teisės reikalavimai nenurodyti, jie pateikti pridėtame sprendime [34], kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Pagal šį sprendimą Airijos teismai, esant ypatingoms aplinkybėms, gali leisti šaliai nagrinėti ginčijamą klausimą vėlesniame procese, nepaisant to, kad ankstesniame procese jis buvo išspręstas jos nenaudai. Naudodamasis šia diskrecija, teismas privalo palyginti

[31] Žr. šios išvados 56 ir paskesnius punktus.

[32] 1999 m. birželio 1 d. Sprendimas *Eco Swiss* (C-126/97, EU:C:1999:269, 46 ir 47 punktai), 2009 m. spalio 6 d. Sprendimas *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 37 punktas) ir 2020 m. kovo 4 d. Sprendimas *Telecom Italia* (C-34/19, EU:C:2020:148, 65 punktas).

[33] 2014 m. liepos 10 d. Sprendimas *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 62 punktas), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Târșia* (C-69/14, EU:C:2015:662, 30 punktas) ir 2019 m. liepos 29 d. Sprendimas *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe* (C-620/17, EU:C:2019:630, 60 punktas).

[34] 2021 m. balandžio 23 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimas *Right to Know / An Taoisach*, [2021] IEHC 233, 35 punktas.

konstitucinę teisę kreiptis į teismą su viešuoju interesu ir visuomenės gerove. Atsižvelgiant į visuomenės interesus, svarbu, kad byloje (paprastai) būtų priimtas galutinis sprendimas, o asmuo nebūtų priverstas pakartotinai ar du kartus bylinėtis dėl jau anksčiau išspręstų klausimų.

55. Tiek lygiavertiškumo, tiek veiksmingumo principas gali reikšti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, naudodamasis šiais įgaliojimais, turės atsisakyti *res judicata* galią įgijusių 2018 m. birželio 1 d. sprendime padarytų išvadų.

56. Pagal *lygiavertiškumo principą* reikalaujama, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo diskreciją Sąjungos teisės klausimais įgyvendintų panašiai, kaip ir išimtinai nacionalinio pobūdžio bylose. Tiesa, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė jokios konkrečios informacijos apie Airijos praktiką. Vis dėlto anglų *common law*, kurios teisinė sistema, regis, yra panaši į Airijos, labai svarbu tai, ar šalis, kurios atžvilgiu ankstesniame teismo sprendime yra padaryta *res judicata* galią įgijusi išvada, turėjo galimybę apskųsti šį sprendimą [35].

57. Atsižvelgiant į tai, kad *Right to Know* ir Airija aptaria ir minėtame 2021 m. balandžio 23 d. sprendime nagrinėjamą klausimą, ar *Right to Know* galėjo pateikti apeliacinį skundą dėl 2018 m. birželio 1 d. sprendimo, tikėtina, kad šis aspektas Airijos praktikoje atlieka panašų vaidmenį. Atsižvelgiant į pirma nurodytas diskusijas atrodo abejotina, ar toks apeliacinis skundas buvo galimas.

58. Tiesa, Airija teigia, kad *Right to Know* galėjo pateikti apeliacinį skundą dėl 2018 m. birželio 1 d. sprendimo, tačiau 2021 m. balandžio 23 d. sprendimas ir *Right to Know* argumentai verčia tuo abejoti. Atsižvelgiant į tai, jog *Right to Know* 2018 m. birželio 1 d. sprendime pasiekė, kad būtų panaikintas skundžiamas sprendimas atmesti jos prašymą leisti susipažinti su dokumentais, egzistuotų rizika, kad apeliacinis skundas dėl dalies sprendimo motyvų bus atmestas kaip pateiktas per anksti [36].

59. Galiausiai tai atitiktų teisinę padėtį Sąjungos teismuose. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį apeliacinį skundą gali paduoti (tik) pagal visus savo reikalavimus arba jų dalį bylą pralaimėjusi šalis. Apeliaciniai skundai, kuriais ginčijami tik apeliantui galiausiai palankaus teismo sprendimo motyvai, yra nepriimtini [37]. Net ir iš esmės priimtiname apeliaciniame procese tam tikri prieštaravimai, teikiami tik dėl sprendimo dėl bylos esmės motyvų, dėl nesamo suinteresuotumo juos pateikti yra nepriimtini, jei atitinkama šalis kartu neginčija ir paties sprendimo dėl bylos esmės [38].

60. Jei *Right to Know* iš tikrųjų negalėjo apskųsti 2018 m. birželio 1 d. sprendimo išvados, tai būtų svarbu ne tik lygiavertiškumo, bet ir *veiksmingumo principo* taikymui.

[35] 2021 m. gegužės 20 d. *Court of Appeal (England & Wales)* (Anglijos ir Velso apeliacinis teismas) sprendimas byloje *Thomas -v- Luv One Luv All Promotions Ltd*, (A3/2020/1485, [2021] *EWCA Civ* 732, 44–48, 51 ir 75 punktai).

[36] 2021 m. balandžio 23 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimas *Right to Know / An Taoisach*, ([2021] IEHC 233, 48 punktas).

[37] 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Société des produits Nestlé ir kt./ Mondelez UK Holdings & Services* (C-84/17 P, C-85/17 P ir C-95/17 P, EU:C:2018:596, 42 punktas) ir 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Valvis Holding / Sun Stars & Sons ir EUIPO* (C-420/21 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2022:340, 22 punktas).

[38] Dėl šio aspekto žr. 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *GlaxoSmithKline Services / Komisija* (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ir C-519/06 P, EU:C:2009:610, 23–25 punktai), 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Iride / Komisija* (C-329/09 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:859, 48–50 punktai) ir 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *TV2/Danmark / Komisija* (C-649/15 P, EU:C:2017:835, 61–63punktai).

61. Tiesa, iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad teisės apskųsti neturėjimas nėra itin didelė kliūtis įgyvendinti savo teises. Veiksmingos teisinės gynybos principu, kuris iš esmės sutampa su veiksmingumo principu [39], asmeniui pagal Sąjungos teisę suteikiama teisė kreiptis į teismą, o ne teisė į procedūrą keliose instancijose [40]. Šiuo atveju iš 2018 m. birželio 1 d. sprendimo matyti, kad atitinkama teisė kreiptis į teismą turėta.

62. Vis dėlto šiuo atveju teisės apskųsti nebuvimas reikštų, kad pažeistas šalių procesinės lygybės principas. Juk manytina, kad priešinga šalis, t. y. *Taoiseach* (Ministras Pirmininkas), kaip pralaimėjusi šalis, turėjo galimybę skųsti 2018 m. birželio 1 d. sprendimą.

63. Procesinės lygybės principas yra Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinto teisės subjektų teisių, kylančių iš Sąjungos teisės, veiksmingos teisinės gynybos principo sudedamoji dalis [41]. Jis yra neatsiejamas nuo pačios teisingo bylos nagrinėjimo koncepcijos ir apima pareigą kiekvienai šaliai suteikti protingą galimybę pateikti savo poziciją, įskaitant įrodymus, tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių ji neatsidurtų akivaizdžiai nepalankesnėje padėtyje nei jos priešininkas [42].

64. Vis dėlto atsiduriama akivaizdžiai nepalankesnėje padėtyje tuo atveju, jei viena šalis yra saistoma išvados, kuri vėliau pasirodo esanti jai nepalanki, o priešinga šalis, kuri dėl šios išvados įgyja pranašumą, gali rinktis: skųsti šią išvadą ar su ja sutikti.

65. Abu ketvirtajame klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paminėti aspektai – nepateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą priimant *res judicata* galią įgijusį sprendimą ir spragos šalių argumentuose – taip pat aktualūs, bet patys savaime neturi lemiamos reikšmės.

66. Pavyzdžiui, tai, kad Teisingumo Teismui nebuvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurioje buvo priimtas 2018 m. birželio 1 d. sprendimas, veikiau gali būti argumentas iš naujo nagrinėti teisinį klausimą, dėl kurio jau buvo priimtas galutinis sprendimas. Vis dėlto, nesant pareigos pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ši aplinkybė vertinant argumentus turi palyginti nedidelę reikšmę [43].

67. Kita vertus, jei šalys ir visų pirma *Right to Know* byloje, kurioje buvo priimtas 2018 m. birželio 1 d. sprendimas, nesirėmė jau esama atitinkama Teisingumo Teismo jurisprudencija, tai veikiau yra argumentas, verčiantis laikytis šio sprendimo išvadų. Tokiu atveju jos nedėjo visų pagrįstų pastangų, kad būtų priimtas teisingas, joms palankus sprendimas. Taip juo labiau yra, jei atitinkamoje proceso teisėje yra labai išplėtotas dispozityvumo principas, pagal kurį iš šalių reikalaujama nurodyti tinkamus precedentus. Vis dėlto ir šis aspektas yra ribotos svarbos, nes precedentų nebuvimas būtų paskatinęs *High Court* (Aukštasis teismas) jau pirmajame procese

[39] Žr. mano išvadą byloje *Puškár* (C-73/16, EU:C:2017:253, 49–51 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[40] 2011 m. liepos 28 d. Sprendimas *Samba Diouf* (C-69/10, EU:C:2011:524, 69 punktas) ir 2014 m. liepos 17 d. Sprendimas *Sánchez Morcillo ir Abril García* (C-169/14, EU:C:2014:2099, 36 punktas).

[41] 2012 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Otis ir kt.* (C-199/11, EU:C:2012:684, 48 punktas), 2014 m. liepos 17 d. Sprendimas *Sánchez Morcillo ir Abril García* (C-169/14, EU:C:2014:2099, 48 punktas) ir 2019 m. spalio 16 d. Sprendimas *Glencore Agriculture Hungary* (C-189/18, EU:C:2019:861, 61 punktas).

[42] 2012 m. lapkričio 6 d. sprendimas *Otis ir kt.* (C-199/11, EU:C:2012:684, 71 punktas), 2016 m. liepos 28 d. Sprendimas *Conseil des ministres* (C-543/14, EU:C:2016:605, 40 punktas), 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimas *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 96 punktas) ir 2019 m. spalio 16 d. Sprendimas *Glencore Agriculture Hungary* (C-189/18, EU:C:2019:861, 61 punktas).

[43] Dėl pareigos pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pažeidimo pasekmių žr. 2004 m. sausio 13 d. Sprendimą *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17, 27 ir 28 punktai). Taip pat žr. 2012 m. spalio 4 d. Sprendimą *Byankov* (C-249/11, EU:C:2012:608, 77 ir 78 punktai) ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Incyte* (C-492/16, EU:C:2017:995, 47 ir 48 punktai).

nuodugniau apsvarstyti būtinybę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Be to, pagrindinis sprendimas dėl sąvokos „vidaus ryšiai“ [44] išaiškinimo buvo priimtas tik po 2018 m. birželio 1 d. sprendimo.

68. Taigi į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad nacionalinis teismas pagal lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus turi atsisakyti *res judicata* galią įgijusių išvadų, siekdamas atkurti atitinkamos situacijos suderinamumą su Sąjungos teise, jei tokia galimybė išimtinai nacionalinio pobūdžio bylose suteikiama pagal taikytinas nacionalines procesines taisykles. Jei teismas turi diskreciją, visų pirma jis privalo atsižvelgti į tai, ar šalis, kuri dėl *res judicata* galią įgijusios išvados atsidūrė nepalankesnėje padėtyje, turėjo galimybę apskųsti šią išvadą ir ar šiuo atžvilgiu tarp šalių egzistavo procesinė lygybė. Diskrecijos įgyvendinimui ne taip svarbu, ar prieš konstatuojant *res judicata* galią įgijusią išvadą Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą arba ar šalys nurodė nacionaliniam teismui atitinkamą Teisingumo Teismo jurisprudenciją prieš konstatuojant minėtą išvadą.

V. Išvada

69. Taigi siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Valstybės narės vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių, kuriuose vyriausybės nariai privalo posėdžiauti ir veikti kaip kolegiali institucija, protokolai, kiek tai susiję su prašymu leisti susipažinti su juose esančia informacija apie aplinką, turi būti kvalifikuojami kaip „vidaus ryšiai“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką 4 straipsnio 1 dalies e punktą. Jei šie posėdžiai priskirtini baigiamajai proceso stadijai, kartu tai yra valdžios institucijos „procesiniai veiksmai“, kaip tai suprantama pagal direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punktą.

2. Nacionalinių teismų sprendimų *res judicata* galia priklauso valstybių narių procesinei autonomijai. Vis dėlto reikia laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.

   a) Pagal veiksmingumo principą nereikalaujama, kad sprendimo *res judicata* galia būtų taikoma tik esminiams jo motyvams.

   b) Nacionalinis teismas pagal lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus turi atsisakyti *res judicata* galią įgijusių išvadų, siekdamas atkurti atitinkamos situacijos suderinamumą su Sąjungos teise, jei tokia galimybė išimtinai nacionalinio pobūdžio bylose suteikiama pagal taikytinas nacionalines procesines taisykles. Jei teismas turi diskreciją, visų pirma jis privalo atsižvelgti į tai, ar šalis, kuri dėl *res judicata* galią įgijusios išvados atsidūrė nepalankesnėje padėtyje, turėjo galimybę apskųsti šią išvadą ir ar šiuo atžvilgiu tarp šalių egzistavo procesinė lygybė. Diskrecijos įgyvendinimui ne taip svarbu, ar prieš konstatuojant *res judicata* galią įgijusią išvadą Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą arba ar šalys nurodė nacionaliniam teismui atitinkamą Teisingumo Teismo jurisprudenciją prieš konstatuojant minėtą išvadą.

[44] 2021 m. sausio 20 d. Sprendimas *Land Baden-Württemberg (Vidaus ryšiai)* (C-619/19, EU:C:2021:35, 28 punktas).